

Voor de kust liggen vogeleilanden bij uitstek zoals de Skelligs en Puffinisland (o.a. Jan van Gent en Papegaaiduikers). Er varen bootjes heen, maar 20 pond p.p. vinden we te prijzig.

Bij de caravan terug, Rouwkwikstaart op het fietsstuur, Bontbekplevieren en Tapuiten tussen het wier in het leeggelopen haventje, de Boerenzwaluwen nog steeds op de kademuren en vanaf de 'bult' met uitzicht op Beara, 3 Zwarte Zeekoetjes.

Een Ier op gympen met werphengel heeft aan een halfuur genoeg om driekwartmeter vis uit de Kenmare River te hijsen en een oud Iers vrouwtje in snowbootes heeft meer tijd nodig om in Gallic (streektaal) haar verhaal kwijt te raken. Naar de toon en haar gezicht te oordelen bevat het alle kommer en kwel van de familie of ging het over de Ierse Sociale Voorzieningen? Het zijn de enige twee mensen die we er in vier dagen zien.

De 'Ring of Kerry' is niets anders dan een smalle kustweg om Iveragh heen en begint en eindigt in Killarney, landinwaarts. Het grote vervoer (touring-cars) rijdt uitsluitend tegen de klok in over deze route. Weten wij veel. Maar we hebben geen haast. Haast is hier slecht voor schokbrekers, voor Ieren en voor jezelf. Dolen moet je er.

In Killarney de eerste Ierse koude douche. Wat te denken van tientallen paardentaxi's om toeristen

naar idyllische plekjes te vervoeren. Killarney ligt temidden van meren, bossen en bergen met daarbij Ierlands hoogste top van 1041 meter. Gelegenheid te over voor lange wandelingen zonder al die toeristen.

Het meest noordelijke van de drie schiereilanden is Dingle. Het is er minstens even mooi maar zonder veel toeristen.

In het zuidwesten bij het plaatsje Fahan liggen 400 Clochans waarvan de meesten te herkennen zijn als steenhopen. Clochans zijn ronde huisjes van losgestapelde stenen die van de 6e tot de 8e eeuw werden gebouwd en bewoond. Bij de fraaisten staat steevast een krikkemikkig keetje waarin de terreineigenaar of familie van hem een pond per persoon incasseert voor een bezoek.

Bij Slea Head slaan we de 'hoek om' en staan ineens voor één van de mooiste panorama's tot nu toe. Voor ons de aflopende intens groene helling vol muurtjes van losse stenen eindigend in de Blasket Sound. Als decor ligt op de achtergrond Great Blasket Island en nog wat kleine hoopjes. Van hieruit vaart er een bootje op en neer. Op een vlak stukje met hetzelfde uitzicht draaien we de caravanpoten uit. Morgen varen we over.

Coby en Dick Passchier.

Bijzondere plantenvondsten in de Duin- en Bollenstreek in 1999

Martien de Graaf & Jelle van Dijk

In 1994 werd een volledige lijst van de op dat moment bekende plantenvondsten in onze regio gepubliceerd in de *Flora van de Duin- en Bollenstreek*. Sindsdien zijn enkele artikelen in De Strandloper verschenen waarin nieuwe vondsten bekend werden gemaakt:

- 28^e jaargang, nr. 4 (december 1996)
- 30^e jaargang, nr. 1 (maart 1998)
- 30^e jaargang, nr. 4 (december 1998).

In dit artikel wordt deze lijn voortgezet. Niet alleen zullen soorten besproken worden die nog niet eerder in de Duin- en Bollenstreek werden aangetroffen; ook zullen nieuwe vindplaatsen van schaarse soorten worden genoemd. Dat daarbij vaak industrieterreinen en wegbermen worden genoemd, spreekt haast vanzelf. Het grondverzet op dergelijke plaatsen geeft veel zaden een kans te kiemen. Helaas hebben dergelijke groeiplaatsen meestal een kort bestaan.

Nieuw voor de Duin- en Bollenstreek

Nerfamarant – *Amaranthus blitoides*

Het voorkomen van deze plant in de AWD was al enige jaren bekend, maar in het Zuid-Hollandse deel van dit gebied werd deze soort tot nu toe nog niet aangetroffen. Op 25 september trof JvD een fraai exemplaar aan langs het pad dichtbij de tweede brug over het Oosterkanaal (blok 24-48-53). De Nerfamarant komt oorspronkelijk uit Amerika en is in de AWD vooral te vinden op open zandige plaatsen langs paden.

Muurbloem – *Erysimum cheiri*

Het aantal soorten dat vanuit tuinen in het straatmilieu verwildert, blijft nog steeds toenemen (zie ook bij Grote leeuwenbek). Overbodig te zeggen dat deze zogenaamde urbane soorten zich alleen kunnen handhaven als er niet gespoten wordt met onkruidbestrijdingsmiddelen. Deze vroegbloeiende crucifeer met grote, donkergele bloemen werd door MdG aangetroffen in Noordwijk (blokken 30-16-25, 30-17-32) en Noordwijkerhout (blok 30-17-24).

Grijze mosterd – *Hirschfeldia incana*

Op 28 juni troffen wij op het industrieterrein Sassenheim-Zuid langs de Oosthoutlaan (blok 30-27-14) deze soort aan.

In 1998 hadden wij deze forse soort met vele exemplaren reeds waargenomen op het terrein van de veiling Flora in Rijnsburg (blok 30-27-32).

Grijze mosterd

Engels gras – *Armeria maritima*

Langs de provinciale weg N206 bij De Zilk (blok 24-58-12) vond JvD op 16 mei drie grote pollen. Op 23 mei bleek deze soort ook dicht bij Noordwijkerhout te groeien (blok 24-57-55). Deze soort hoort thuis in het brakke milieu langs schorren en kwelders. Tegenwoordig wordt deze plant ook hier en daar gevonden langs rijkswegen. Door de gladheidbestrijding met pekkel kan op dergelijke plaatsen ook een enigszins brak milieu ontstaan. Bij velen bekend is de berm van de A1 bij Rijssen. Een foto van de groeiplaats bij De Zilk is te vinden in de *Natuurgids van de Duin- en Bollenstreek*.

Doorwas – *Bupleurum rotundifolium*

Op 19 juni werden door MdG op een braakliggend terreintje aan de Tramsteeg (blok 30-17-31) enkele exemplaren van deze soort aangetroffen. Het betreft hier een schermbloemige met gele bloemen, waarbij de stengels als het ware door de bladeren meegroeien (doorwas).

Grote leeuwenbek – *Antirrhinum majus*

Deze gekweekte leeuwenbek met vrij grote bloemen in diverse kleuren ontsnapt steeds meer uit tuinen in de richting van straattegels. Net als bij Klein glaskruid en in veel mindere mate Muurbloem wordt bij toenemende urbanisatie “het muurtje” verlaten en “het plaveisel” opgezocht. In de periode juli-september noteerde MdG de Grote leeuwenbek in Noordwijk (blokken 30-17-31, 30-17-32, 30-17-21), Noordwijkerhout (blokken 24-57-54, 24-57-55, 30-17-24), Sassenheim (blok 30-18-42) en Katwijk (blok 30-26-14).

Muurfijnstraal – *Erigeron karvinskianus*

Deze recent beschreven nieuwe urbane soort werd door MdG in juli in ons gebied aangetroffen en wel tussen het plaveisel langs een tuin aan de Krab te Katwijk (blok 30-26-15). Het betreft hier een verwilderde sierplant met liggende stengels en tweekleurige lintbloemen: van boven wit en roze tot pars van onderen.

Groot streepzaad – *Crepis biennis*

langs de Zuidelijke randweg te Voorhout (blok 30-17-55) werd door MdG eind mei een grote groeiplaats van deze soort ontdekt. Hoewel de plant landelijk gezien niet zeldzaam is, was dit toch de eerste vondst in ons gebied. Omdat het bijna een monocultuur betrof, lijkt uitzaai de oorzaak.

Blauwe zegge – *Carex panicea*

Enkele jaren geleden werd het Starrenbroek (gelegen in de AWD achter het zweefvliegveld, blok 24-58-11) voor een deel afgeplagd. Direct vestigden zich hier soorten als Tormentil en Kruipend zenegroen. Ook de Drienvervige zegge werd spoedig gevonden. Op 16 mei vond JvD hier ook de Blauwe zegge. In het verleden is naarstig naar deze soort gezocht bij het Oosterduinse Meer, maar steeds bleek het om slecht ontwikkelde exemplaren van de Zeegroene zegge te gaan.

Blauwe zegge

Nieuwe vindplaatsen van zeldzame soorten

Strandbiet – *Beta vulgaris* subsp. *maritima*

Van de Koningin Astridboulevard (blok 30-16-35) werd deze soort gemeld door P. van den Berg. Af en toe wordt de Strandbiet in de zeereep gesignaleerd. De enige groeiplaats waar deze soort jaarlijks is aan te treffen, bevindt zich op de Katwijkse uitwatering.

Gele hoornpapaver – *Glaucium flavum*

In september vond MdG langs een strandopgang in de Coepelduynen (blok 30-16-44) een mooi uitgegroeid rozet van deze zeldzame soort. De laatste jaren waren vondsten bekend van kleine, eveneens nog niet bloeiende planten op de Katwijkse uitwatering.

Grijskruid – *Berteroa incana*

Na publicatie van een groeiplaats langs de Rembrandtweg (Noordwijk aan Zee) in 1998, meldde P. van den Berg groeiplaatsen langs de Koepelweg en de Atjehweg in Noordwijk aan Zee (eveneens in blok 30-17-35)

Groot heksenkruid – *Circaea lutetiana*

Tijdens de Offemexcursie vond MdG langs een pad enkele een groeiplaats van nog niet bloeiende planten in blok 30-17-42. In augustus trof JvD het Groot heksenkruid aan in Park Rusthoff in het centrum van Sassenheim (blok 30-18-42). Tot nu waren alleen vondsten bekend uit de hakhoutbossen bij Lisse en van het tentoonstellingsterrein van de Keukenhof.

Vlakke kruisdistel – *Eryngium planum*

Deze soort wordt in onze omgeving regelmatig gekweekt. De laatste tijd treffen we deze soort regelmatig aan in het straatmilieu. Op 5 juni vond JvD een exemplaar tussen het plaveisel langs de Beeklaan in Noordwijk (blok 30-17-41) en op 4 juli werd een exemplaar gevonden langs de Duinweg (blok 30-17-21).

Hondspeterselie – *Aethusa cynapium*

Merkwaardig genoeg werd deze giftige plant tot nu toe slechts eenmaal in onze regio gevonden. Op 19 juli vond MdG een exemplaar op een braakliggend terreintje aan de Tramsteeg in Noordwijk-Binnen (blok 30-17-31).

Bilzekruid – *Hyoscyamus niger*

In begin juli vond MdG enkele exemplaren, waarvan één van een meter hoog, op een braakliggend terreintje aan de Tramsteeg in Noordwijk-Binnen (blok 30-17-31). Deze zeldzame soort wordt in onze omgeving af en toe op dergelijke plaatsen gevonden.

Wild kattenkruid – *Nepeta cataria*

Op 7 juli vond JvD enkele bloeiende exemplaren van het Wild kattenkruid in de Noordduinen ten zuiden van de Duindamseslag (blok 24-57-42). Deze soort was nog niet eerder in de Noordduinen aangetroffen. In de zuidelijke AWD zijn wel enkele groeiplaatsen bekend.

IJzerhard – *Verbena officinalis*

Op 19 juli vond MdG op een ruderaal terreintje aan de hoek Heereweg / Catharijnelaan te Lisse (blok 30-18-23) enkele exemplaren van deze in ons gebied zeldzame stroomdalplant. In Amsterdam wordt deze soort tegenwoordig steeds meer waargenomen.

Polei – *Mentha pulegium*

Deze soort wordt in onze omgeving gekweekt. Dit is ongetwijfeld ook het geval geweest op het veld aan de Schiestraat tegenover het SJC-terrein in Noordwijk (blok 30-17-42). Dit veld ligt al jaren braak, maar nog steeds zijn hier tientallen exemplaren van Polei te vinden. Dat geldt ook voor de Wilde marjolein, die hier vermoedelijk ook gekweekt werd.

Melige toorts – *Verbascum lychnitis*

In de berm van de nieuwe randweg bij Voorhout (blok 30-17-55) was in juni wekenlang een fors exemplaar van deze witbloeiende toorts te bewonderen. Het voorkomen van deze zeldzame soort is niet zo merkwaardig als die van de eerder waargenomen Kleverige ogentroost in dat gebied.

Bont kroonkruid – *Securigera varia*

Na de recente vondst van deze soort tussen straattegels in Noordwijk-Binnen werd deze plant door MdG onder dezelfde omstandigheden aangetroffen aan de Peperzoom in Voorhout (blok 30-17-55).

Blauwe bremraap – *Orobancha purpurea*

Deze landelijk gezien zeer zeldzame soort wordt bij Noordwijk nog steeds regelmatig aangetroffen. Op 29 juni vond JvD 10 exemplaren aan de rand van de oude golfbanen in de Noordduinen (blok 30-17-11). Langs de Bosweg (eveneens in blok 30-17-11) werden 12 ex. gevonden. In villapark De Zuid (blok 30-16-35) trof P. van den Berg ook enkele exemplaren aan.

Alsemambrosia – *Ambrosia artemisiifolia*

Op een pleintje achter een flat aan de Reygersberglaan in Katwijk (blok 30-26-24) werd door MdG eind september één exemplaar van deze soort gevonden. De laatste jaren lijkt deze urbane soort in ons gebied toe te nemen. Vanaf 1997 zaait deze eenjarige plant zich uit langs het fietspad van de A4 bij Sassenheim.

Smalle waterweegbree – *Alisma gramineum*

Op 4 juli vond JvD honderden exemplaren van deze laagblijvende waterweegbree op een vochtig terrein langs de randweg bij Voorhout (blok 30-17-45). Tot nu toe waren alleen vondsten van enkele exemplaren bekend van slootranden in graslandgebieden.

Wilde sorgo – *Sorghum halepense*

Twee jaar geleden trof MdG deze soort voor het eerst aan in de wijk Oosthout in Voorhout. Nu vonden wij beiden in september deze soort langs de Bronkhorststraat in Noordwijk-Binnen (blok 30-17-31).